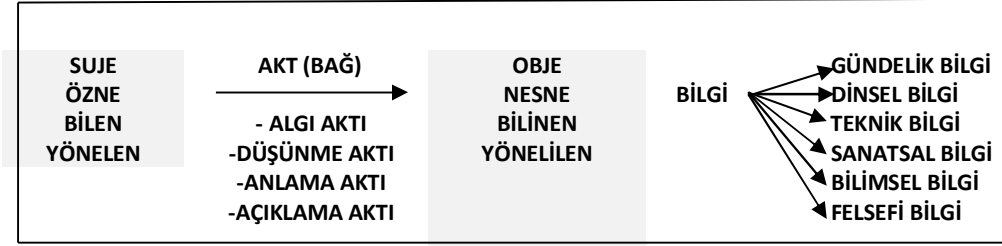

BİLGİ FELSEFESİ - EPİSTEMELOJİ

1- GÜNDELİK BİLGİ	2- DİNSEL BİLGİ		
<ul style="list-style-type: none"> -Günlük yaşamı kolaylaştıran bilgilerdir. -Bilginin kaynağı duyu ve deneyimlerdir. -Geçerliliği ve doğruluğu kişisel deneyime dayanır. <p>Sübjektiftir</p> <ul style="list-style-type: none"> -Algılama aktıyla elde edilmiş ve aktı) -Tesadüflerle veya başkalarından görmekle kazanılmıştır. - Genel geçerliliği yoktur. - Yararlı bir bilgidir; ama bazen zararlı hale de gelebilir. - Yöntemsizdir ve Sistemli değildir. 	<ul style="list-style-type: none"> -Din, mutlak varlığa ve onun vahiy ile bildirdiklerine dayanan bir sistemdir. -Tanrıya inanca imana dayanır. -Süjeyle obje ilişkisi inanç aktı (bağ) ile kurulmuştur. -İbadet biçimlerini ve inanç değerlerini içerir. -Elçiler yani peygamberler aracılığıyla insanlara vahiy gönderir. - Dogmatiktir.(Doğruluğundan şüphe duyulmaz.) - İnsanın iç yaşamını ve toplumsal yaşamı düzenleyen kuralları içerir. 		
3- TEKNİK BİLGİ	4- SANATSAL BİLGİ		
<ul style="list-style-type: none"> -Teknik, doğadaki nesneleri bir amaca yönelik olarak araç haline getirmektir. -Doğadaki hammadde işlenir ve insanın hizmetine sunulur. İnsanlara yarar sağlar. -Amacı insan hayatını kolaylaştırmaktır. -Algı ve düşünme aktıyla elde edilen bilgidir. -Tekniğin gelişimi ile bilimin gelişimi arasında sıkı bir bağ vardır. -Süje obje ilişkisi beceri aktıyla kurulur. -Evrenseldir. Nesneldir. -Bilim bilgisini de uygulayarak hayatı kolaylaştırmak amacıyla kurulmaktadır. 	<ul style="list-style-type: none"> -Sanat, güzeli yaratan, gerçekliği simgelerle anlatan etkinliktir. Amaç yararlı aletler üretmek değil; beğenilen, düşündüren biçimler yaratmaktır. -Sanatçı ile yöneldiği nesne arasındaki ilgiden doğan bir bilgidir. (beğeni aktı) - Akla ve mantık kuralları değil, coşku ve sezgi ön plandadır. - Belli bir yönetime bağlı değildir. - Ürünleri somuttur. İfade araçları diğerlerinden farklıdır. (Ses, renk ve çeşitli şekiller). - Özneldir, yaratıcılığa (hayal gücü) dayanır. 		
<table border="1"> <tr> <td>Gündelik teknik bilgi</td><td>Bilimsel teknik bilgi</td></tr> </table>	Gündelik teknik bilgi	Bilimsel teknik bilgi	
Gündelik teknik bilgi	Bilimsel teknik bilgi		
5- FELSEFİ BİLGİ	6- BİLİMSEL BİLGİ		
<ul style="list-style-type: none"> -Felsefe bilgisi, insanın, evrenin niteliği ve yapısı hakkında gözlemlerine dayanarak düşünmesi sonucu ortaya çıkmıştır. -Evreni parçalara ayırmadan, bir bütün olarak kavramaya yönelik kuramsal araştırmalarla başlamıştır. 	<ul style="list-style-type: none"> Evreni, toplumu ve insanı araştırma konusu yapan, bu araştırma konuları üzerinde gözleme, deneye ve akla dayanarak yöntemli bir şekilde elde edilen düzenli bilgiye bilimsel bilgi denir. Alanı çok geniştir. Konularını sebeblik ilişkisine göre araştırır. Konusu ve yöntemi bakımından üçe ayrılır: 		

FORMAL BİLİMLER	DOĞA BİLİMLERİ	İNSAN BİLİMLERİ
<ul style="list-style-type: none"> -Bu bilimlerin konuları doğada yoktur. -duyularla algınamayan, yalnızca düşüncede olan soyut objeleri konu alırlar. -Matematik ve mantık formel (biçimsel), geometri -Bu nedenle onları deney yöntemiyle incelemek mümkün değildir. -Kullandıkları yöntem tümdengelim(dedüksiyon)dir. 	<ul style="list-style-type: none"> -Doğadaki olayları konu alan fizik, kimya, jeoloji, astronomi ve biyoloji gibi bilimlerdir. -Temel özelliği olgusal oluşlarıdır. (doğrudan ya da dolaylı gözlenebilen varlıklar) -Konularını deney ve gözlemle incelerler. -Kullandıkları yöntem Tümevarım (endüksiyon) dır. -Doğa bilimlerinde determinizm (nedensellik yani aynı nedenler aynı koşullarda aynı sonucu verir) anlayışı vardır. 	<ul style="list-style-type: none"> -Bu bilimler insanları değişik yönleriyle ele alan bilim dallarıdır. -Bunlara manevi bilimler de denir. Tarih, sosyoloji, psikoloji, antropoloji gibi bilimlerdir. -Konuları insanın varlığı, yapıp ettikleri, bilgisi ve iradesiyle meydana getirdiği olaylardır. -İnsanın içinde bulunduğu konumu anlama'ya çalışır. -Farklı yöntemleri vardır. Belli bir yöntemi yoktur.

BİLİMSEL BİLGİNİN ÖZELLİKLERİ
<ul style="list-style-type: none"> -İnsanlığın ortak etkinliğidir. -Doğruluğu ve yanlışlığı kanıtlanabilir. -Yasa ve genellemelere ulaşmaya çalışırlar. -Sonuçları yaşama uygulanabilir. -Tekrarlanma özelliğine sahiptir. -Kesindir, doğrulanabilme özelliği vardır. -Eleştirel bir tavrın sonucudur. -Tutarlı bir bilgidir. -Varlığı parçalara ayırarak inceler. (fizik, kimya,biyoloji hepsi farklı alanı ele alır) -Birikimli olarak ilerler. -Akıl ve mantık ilkelerini kullanır. -Evrenseldir. Nesneldir. (objektiftir.) -Değişebilme ve kendini yenileme özelliğine sahiptir. -Olgusal bir bilgidir. (insan zihninden bağımsızdır. Deney ve gözlem yapılabilir.)

Bilgi türleri	Özne ile nesne arasındaki bağ	Öznellik - Nesnellik
Gündelik bilgi	Sezgi, deneyim, tecrübe	Kısmen öznellik - nesnel
Dinsel bilgi	İnanç	Öznel
Teknik bilgi	Beceri, yetenek	Nesnel
Sanatsal bilgi	Yaratıcılık, hayal gücü	Öznel
Bilimsel bilgi	Deney ve gözlem Düşünme, algılama, anlama, açıklama	Nesnel
Felsefi bilgi	Akıl yürütme Düşünme, algılama, anlama, açıklama	Öznel

BİLGİ FELSEFESİ - EPISTEMELOJİ

FELSEFİ BİLGİNİN DİĞER BİLGİLERLE İLİŞKİSİ

ORTAK YANLARI	FELSEFE	BİLİM
-Akla ve mantığa dayanır. -Evrenseldir. -Eleştireldir. -Düzenli ve sistemlidir -Tutarlıdır. -Merak ve şaşkınlığı giderme. -İlk nedeni araştırır.	Özneldir, kesin değildir. Olması gerekeni inceler Evreni bütünsel olarak ele alır. Kümülatiftir. İlerlemez, genişler. Deney gözlem yoktur. Kümülatiftir (yığılır).	Nesneldir, Kesindir Olanı inceler. Evreni bölerek, parça parça inceler. Deney gözlem vardır. Birikimlidir. İlerler. Neden-sonuç, ilişkisi kurar.

ORTAK YANLARI	FELSEFE	DİN
-Varlığı, insanı ve yaşamı açıklamaya çalışır. -Varlığı ilk nedene yönelerek ele alır. (temel nedeni bulmaya çalışır.) -Tanrı, ruh gibi metafiziksel konuları araştırırlar. -Özneldir.	İnsan ürünüdür. Akla ve mantığa dayanır. Kaynağı akıldır. Kuşkucudur. Sorgulama esastır.	İlahi kaynaklıdır. İnanca dayanır. Kaynağı vahiydir. Dogmatiktir. İman gerektirir.

ORTAK YANLARI	FELSEFE	SANAT
-Doğayı ve insan yaşamını konu alır. -Özel ve yaratıcıdır. -Evrenseldir. -Özneldir. -Özgün eserler sunarlar.	Akla ve mantığa dayanır. Soyuttur. Akla ve mantığa dayanır. Doğruya ulaşmak hedeflenir. Varlık alanıyla ilgili belli bir bilginin sahibi yapar	Sezgiye dayanır. Somuttur. Hayal gücüne dayanır. Amacı güzelliiktir. Nesneler dünyasına yönelik bilgi sunmaz.

BİLGİ FELSEFESİ TEMEL KAVRAMLARI

DOĞRULUK (HAKİKAT)	Bir düşünceyi dile getiren yargının gerçek ile uyuşmasıdır. Bilginin nesnesiyle çakışmasıdır. Doğruluk önermenin bir özelliğidir. *BİLGİ ALANINA AİTTİR*
GERÇEKLİK	Gerçeklik, varlığın insan zihninden bağımsız olarak var oluşunu temsil eder. *VARLIK ALANINA AİTTİR*
TEMELLENDİRME	Bir iddiayı, bir sonucu, bir önermeyi yeterli nedenler, doyurucu dayanaklar göstererek haklı çıkarmadır. *KANITLANMASI*

Buna göre "Dünya" gerçek,
"Dünya dönüyor" yargısı ise doğru,
"Dünyanın döndüğünün bilimsel olarak kanıtlanması" temellendirmedir.

GERÇEKLİK = SOMUT Varlık alanı Var / Yok	DOĞRULUK= SOYUT Bilgi alanı Doğru / Yanlış
--	--

BİLGİ FELSEFESİNİN TEMEL SORULARI

Bilginin Kaynağı	Akıl, deney, duyum, sezgi, fenomen, sezgi, fayda, dil = hangisi ??
Bilginin Değeri	Bilginin değeri doğruluğu ve yararlılığı ile ilgilidir.
Bilginin İmkânı	Bilgi olanaklı mıdır? Genel geçer bilgi var mıdır?
Bilginin Sınırları	Zihnin içindekilerin mi yoksa dışındakilerin mi bilinebileceği problemidir.
Bilginin Ölçütleri	Bilginin doğrulunu gösteren ölçütlerin neler olduğu. (kaynakla aynıdır.)

BİLGİNİN DOĞRULUK ÖLÇÜTLERİ

TUTARLILIK	Bir bilgiyle başka bir bilgi arasındaki uyuşmaya, çelişmemeye tutarlılık kuramı denir. "Bir dediğinin bir dediğini tutması." "4diyon 9 diyon topluyon 14 diyon."	bilgi = bilgi
UYGUNLUK	Düşüncelerimizin gerçekle uyuşmasına denir. Yani buradaki doğruluk ileri sürülen görüş nesnesine uygun ise doğru, uygun değilse yanlıştır. "Bardak porselendir." porselense doğrudur.	Bilgi = nesne
TÜMEL UZLAŞIM	Düşüncelerimizin içinde yaşadığımız toplumun kültürel öğeleri ile uyuşmasıdır . Yani dünyada gördüğümüz düzenin, zihnimizin dünyayı nasıl gördüğüne bağlı olduğunu ileri sürer. "Otobüste yaşlılara yer verilir." "Ormanlara zararvermemeliyiz."	Herkes, genel, bütün , hepsi
APAÇIKLIK	Bilginin çelişkili ve bulanık olmamasını, kuşku duyulmamasını gerektirir. "Dışın ağrısının bilindiği ama hangisinin ağrıdığının bilinmemesi"	Kuşku içermeyen
YARARLILIK	Eğer bir bilgi günlük yaşamımızda hayatımızı kolaylaştırıyor ve bize yarar sağlıyorsa doğrudur. "Sarımsak faydalıdır." Herkes için faydalı olmayabilir.	Fayda , yarar , çıkar